

Redogörelse för verksamheten inom Parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM) och den svenska PA-UfM-delegationens arbete under 2013

Redogörelsens huvudsakliga innehåll

I redogörelsen redovisas för verksamheten inom Parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM) och den svenska PA-UfM-delegationens arbete under 2013.

Stockholm den 22 januari 2014

På riksdagsstyrelsens vägnar

Per Westerberg

Kathrin Flossing

I beslutet har deltagit: Per Westerberg (ordförande), Hans Hoff (S), Henrik von Sydow (M), Mehmet Kaplan (MP), Johan Pehrson (FP), Berit Högman (S), Ewa Thalén Finné (M), Leif Jakobsson (S), Tomas Tobé (M), Cecilia Magnusson (M)

Bakgrund

Enligt riksdagsordningen (1 kap. 5 § andra stycket) beslutar riksdagsstyrelsen i ärenden av större vikt rörande riksdagens internationella kontakter. Enligt 10 § lagen (2011:745) med instruktion för Riksdagsförvaltningen beslutar styrelsen om framställningar och redogörelser till riksdagen.

Ordförandena för IPU-delegationen respektive PA-UfM-delegationen har i en skrivelse till riksdagsstyrelsen den 8 april 2011 (dnr 049-2548-2010/11) framfört önskemål om att den årliga redogörelsen för delegationernas verksamhet ska lämnas till kammaren i stället för som i dag till riksdagsstyrelsen i syfte att ytterligare synliggöra verksamheten. I utredningen om riksdagens internationella verksamhet (RivUt, 2010/11:URF1) framförs att det är angeläget att det internationella engagemanget i högre grad integreras med riksdagens övriga verksamhet. Debatten i kammaren ger ledamöterna möjlighet att sprida kunskap och information mellan ledamöterna och till allmänheten. Riksdagsstyrelsen beslutade 2012 och 2013 att överlämna redogörelserna för 2011 och 2012 års verksamhet i delegationen till IPU respektive till PA-UfM till riksdagen. Ärendena bereddes av utrikesutskottet och en kammardebatt hölls. I översynen av riksdagsordningen (2012/12:URF3) föreslås att denna försöksverksamhet ska fortsätta eftersom den kan ge underlag för fortsatta överväganden.

Riksdagsstyrelsen har mot denna bakgrund beslutat att överlämna redogörelsen för verksamheten för 2013 från riksdagens delegation till Parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM) till riksdagen.

Sammanfattning

Arbetet i Parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM) har präglats av den avslagna reformtaktan i demokratiseringsarbetet och de pågående konflikterna i MENA-regionen. Inte desto mindre har utskottsarbetet pågått utan avbrott, och en viss ökande pragmatism tycks kunna skönjas i samarbetet. Det förefaller tydligt att det finns ett behov av att i än högre utsträckning framhålla det goda exemplet makt och åskådliggöra grunderna för en demokratisk pluralism och parlamentarism. Den svenska PA-UfM-delegationen har fortsatt att upprätthålla en hög ambitionsnivå med ett aktivt deltagande i den parlamentariska församlingens olika fackutskott, seminarier och möten. Verksamhetsårets höjdpunkter utgörs av genomförandet av ett av miljöutskottets möten i Stockholm samt en studieresa till Tunisien.

Stockholm 14 januari 2014

Kerstin Engle (S)

Tf ordförande

Eva Tojzner Glückman

Delegationssekreterare

Innehållsförteckning

Redogörelsens huvudsakliga innehåll.....	1
Bakgrund.....	2
Sammanfattning.....	3
Innehållsförteckning.....	4
1 PA-UfM och dess organisation.....	5
2 Verksamheten 2013.....	6
2.1 Utskottsarbetet.....	6
2.2 Församlingssessionen.....	7
2.3 Resor, seminarier och möten.....	8
3 Framåtblickande.....	9
4 Den svenska delegationen.....	10

Redogörelse för verksamheten inom Parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (PA-UfM) och den svenska PA- UfM-delegationens arbete under 2013

1 PA-UfM och dess organisation

Barcelonaprocessen eller Euromedsamarbetet (Euro-Mediterranean Partnership, EMP) är ett samarbete mellan EU och ett antal länder i Mellanöstern och Nordafrika som gränsar till Medelhavet. Processen vilar på den s.k. Barcelonadeklarationen med de fyra huvudinriktningarna politik, ekonomi, kultur och migration. I december 2003 beslöt man att upprätta en rådgivande parlamentarisk församling för Euromedsamarbetet, vilken kom att kallas Euro-Mediterranean Parliamentary Assembly (EMPA). Barcelonaprocessen fick 2008 en fortsättning i Unionen för Medelhavet (Union for the Mediterranean, UfM) och dess parlamentariska församling övergick till att namnges Parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet (Parliamentary Assembly of the Union for the Mediterranean, PA-UfM).

PA-UfM var ursprungligen en mötesplats för parlamentariker från de dåvarande EU-länderna och de s.k. partnerländerna Algeriet, Egypten, Israel, Jordanien, Libanon, Marocko, Palestinska myndigheten, Syrien, Tunisien samt Turkiet. I dag ingår även Albanien, Bosnien-Hercegovina, Kroatien, Mauretanien, Monaco, Montenegro och Libyen i samarbetet. Församlingen består av 280 ledamöter, och platserna har fördelats mellan de olika nationella parlamenten inom respektive utanför EU samt Europaparlamentet. Målet är att skapa ett område runt Medelhavet med fred och stabilitet, delat välstånd och förstärkt samarbete i sociala och kulturella frågor. Till dags dato är det ett av mycket få forum för möten mellan Israel och delar av arabvärlden.

PA-UfM:s arbete bedrivs i en församlingssession samt fem permanenta fackutskott – utskottet för politik, säkerhet och mänskliga rättigheter (politiska utskottet), utskottet för ekonomiska, finansiella och sociala frågor och utbildning (ekonomiska utskottet), utskottet för energi, miljö och vatten (miljöutskottet), utskottet för förbättrad livskvalitet, utbyte mellan civilsamhällen och kultur (kulturutskottet) samt utskottet för kvinnors rättigheter (kvinnoutskottet). Därutöver finns tre arbetsgrupper – en med uppgift att se över organisationens arbetsordning, en annan för omvandlingen av FEMIP (EIB:s facilitet för investering och partnerskap för Europa-Medelhavsområdet) till en finansiell institution och en tredje gällande Euromed- universitetet i Slovenien (EMUNI).

Ordförandeskapet för PA-UfM roterar på årsbasis, och i april 2013 övergick det från Europaparlamentet till Jordaniens parlament. Församlingssess-

ionen, som är den parlamentariska församlingens högsta beslutande organ, sammanträder en gång per år. Däremellan sköts arbetet av ett exekutivt organ, den s.k. byrån, bestående av en företrädare för ett EU-land, två företrädare för de sydliga partnerländerna samt Europaparlamentet. I nuläget utgörs byrån av Europaparlamentet jämte parlamenten i Jordanien, Marocko samt Portugal. Ibland sammanträder byrån i utvidgat format, varvid även de olika utskottens respektive ordförande deltar.

Utskotten möts som mest fyra gånger per år för att behandla relevanta teman och anta utkast till rekommendationer inom sina respektive sakområden. Eventuella beslut fattas huvudsakligen med konsensus. Rekommendationerna antas därefter vid församlingssessionen och vidarebefordras till regeringssidan av samarbetet (UfM) som förslag på åtgärder. Arbetet i respektive utskott leds av ett medlemslands parlament alternativt av Europaparlamentet.

Efter fleråriga diskussioner har under 2013 ett sekretariat för PA-UfM etablerats i Bryssel. Det förväntas bli till fullo operativt under 2014, givet några utestående sekonderingar av personal. Vidare har man i år inkasserat så gott som samtliga medlemsländers bidrag till en sedan tidigare bestämd gemensam mötesbudget. Sverige har lämnat sitt bidrag om ca 100 000 kronor, vilket fastställts i enlighet med en fördelningsnyckel.

2 Verksamheten 2013

2.1 Utskottsarbetet

Det politiska utskottet höll fyra möten under året. Den fråga som har dominerat dagordningen är situationen för den demokratiska transitionen i MENA-regionen (Middle East and North Africa). Därutöver har diskussioner förts om möjliga lösningar på krisen i Syrien, liksom de återupptagna israelisk-palestinska förhandlingarna. Även frågan om regional integration i Maghreb har behandlats. Ett av utskottets möten hölls tillsammans med utskottet för kvinnors rättigheter vid vilket man särskilt diskuterade kvinnors roll i politiken efter de samhälleliga omvälvningarna i regionen.

Det ekonomiska utskottet höll tre möten under 2013. Frågan om att utveckla affärs- och investeringsmöjligheter i Medelhavsregionen har diskuterats, liksom en liberalisering av viseringsbestämmelserna för att möjliggöra ökad rörlighet för näringslivets företrädare. Finansieringsfrågorna har också återkommit, såväl i termer av mikrofinansiering som avseende inrättandet av en särskild finansieringsmekanism.

Miljöutskottet har under året haft två möten, varav det ena hölls under PA-UfM-delegationens värdskap i Stockholm i maj. Bland de frågor som har berörts i utskottet är förnybara energikällor, ansträngningar för att bibehålla den biologiska mångfalden i Medelhavet och vikten av att medvetandegöra miljöfrågorna hos den breda allmänheten. Under mötet i Stockholm vidgades agendan då delegationen hade bjudit in svenska experter för att bl.a. tala om förvaltning av kustområden (Östersjön respektive Medelhavet) samt en modell för sopåtervinning. Programmet innehåll också ett besök i Hammarby

sjöstad för att åskådliggöra miljöstrategier som tillämpas i området, och möten med miljöansvariga kommunpolitiker i Stockholm stad. Utskottsmötet i Stockholm var det första i sitt slag som genomförts i Sverige, varför det var särskilt glädjande att det upplevdes som lyckat av de 30-talet tillresta parlamentarikerna.

Under kulturutskottets tre möten, varav det ena hölls tillsammans med arbetsgruppen för Euromeduniversitetet, har man bl.a. diskuterat utbildningens roll för att säkerställa politisk stabilitet. Andra frågor som har berörts är samarbete mellan universitetet och den privata sektorn, studentutbyte mellan medlemsstaternas universitet samt kultur som grund för enande.

Kvinnoutskottet har under året hållit fyra möten då man utöver kvinnors roll i politiken mer specifikt diskuterat hur man bäst ska uppnå jämställdhet i valda ämbeten och huruvida kvotering är en framkomlig väg för detta. Andra frågor som har berörts är kvinnor och förvärvsarbete liksom lämpliga åtgärder för att höja andelen kvinnor på arbetsmarknaden. Ett ytterligare tema som har berörts är kvinnors situation i väpnade konflikter. De båda förstnämnda frågeställningarna har varit föremål för formulär, vilka medlemsländerna uppmanats att fylla i för att redovisa rådande nationella förhållanden som underlag för diskussion. I båda fallen har uppmaningarna hörtsammats från svensk sida.

Den svenska PA-UfM-delegationen har med få undantag varit företrädd vid samtliga fackutskottsmöten under året.

2.2 Församlingsessionen

PA-UfMs nionde församlingsession ägde rum i Bryssel den 11 – 12 april 2013 under ordförandeskap av Europaparlamentet. Sessionen följde ett traditionellt upplägg med möten i utskott och arbetsgrupper under den första dagen och själva församlingsessionen under den andra dagen.

Politiska utskottet skulle bl.a. ta ställning till en rekommendation om ”stöd till samhällen och parlament i de länder som genomgår demokratiska förändringar”. Vidare enades man om att anta en skrivning om den humanitära kris som försakats av flyktingströmmarna från Syrien. Liksom vid tidigare mötestillfällen i politiska utskottet stod även Israel-Palestina konflikten i fokus. Det ekonomiska utskottet behandlade utkast till rekommendationer om förbättrade affärsmöjligheter i Medelhavsregionen, en liberalisering av viseringsbestämmelserna mellan PA-UfMs medlemsstater samt inrättandet av ett finansiellt instrument för Europa-Medelhavsområdet. I miljöutskottet återkom man till genomförandet av den föreslagna Håll Medelhavet rent-dagen (Let's do it-day) med planerad lansering under 2014 samt ytterligare rekommendationer om förnybar energi och marina parker. Kulturutskottet hade interkulturell dialog som tema, och då särskilt en eventuell etablering av en gemensam tv-kanal i Medelhavsländerna. Utskottet för kvinnors rättigheter skulle ta ställning till en rekommendation om kvinnors inflytande, vilket försakade en diskussion i synnerhet om kvotering av kvinnor till politiska organ.

Under själva församlingsessionen förelåg två teman för generaldebatten, varav det ena gällde UfM:s projektgenomförande och det andra avsåg frågan

om människors mobilitet och medborgarskap. Efter generaldebatten presenterades och antogs samtliga utskotts förslag till rekommendationer. Inga val till byrån eller ordförandeposter i utskotten förrättades, då de fyra- respektive tvååriga mandatena senast hade fördelats under föregående år. Församlings-sessionen avslutades med att det roterande ordförandeskapet överlämnades till Jordanien.

2.3 Resor, seminarier och möten

Delegationens ledamöter har under verksamhetsåret varit angelägna om att informera sig om utvecklingen i PA-UfMs sydliga medlemsstater och söka utröna hur man bäst kan bidra till en demokratisk utveckling i regionen. I maj besökte delegationen Tunisien i syfte att närmare studera den politiska utvecklingen och utformandet av den nya konstitutionen samt den rådande situationen för de mänskliga rättigheterna. Bland många intressanta program-punkter bör nämnas diskussionerna med tunisiska parlamentariker. Dessa behandlade t.ex. bristen på förtroende mellan de tunisiska politiska partierna samt konsekvenserna av Tunisiens brist på erfarenhet av ett demokratiskt styrelseskick.

I slutet av året arrangerades tillsammans med den svenska delegationen till Nordiska rådet ett möte med de Stockholmsbaserade ambassadörerna från Tunisien, Marocko och Algeriet i syfte att diskutera regional integration. Mötet hölls mot bakgrund av det föga utvecklade regionala utbytet mellan länderna i Nordafrika, i kontrast till det långtgående dito i Norden. Ett planerat seminarium om utvecklingen i Egypten tillsammans med riksdagens utrikespolitiska klubb fick däremot ställas in till följd av för få anmälda deltagare.

Delegationen var representerad vid det brett upplagda NGO-forumet Anna Lindh Mediterranean Forum, vilket hölls i Marseille under våren. På initiativ av Europaparlamentets talman Martin Schulz, tillika dåvarande ordförande för PA-UfM, hölls ett talmansmöte parallellt med NGO-mötet, i vilket talman Per Westerberg deltog. Talmännen antog en deklaration om situationen i regionen, vad EU hittills gjort och vilka åtgärder som bör vidtas framöver.

Så långt möjligt har delegationens ledamöter (ibland i dubbel kapacitet som ledamöter eller suppleanter i utrikesutskottet) sökt delta i de bilaterala besöken till riksdagen från MENA-regionen. Till dessa hör besöket av Marockos talman Karim Ghellab, liksom OIC:s (Organization of Islamic Cooperation) generalsekreterare Ekmeleddin Ihsanoglu och den tunisiska MR-aktivisten Leila Dechraoui. Ledamöternas engagemang för regionen har också kommit till uttryck bl.a. genom deltagande i ett seminarium om religionsdialog i Almedalen arrangerat av Svenska institutet i Alexandria.

I maj hölls en kammardebatt med anledning av PA-UfM-delegationens verksamhetsberättelse för verksamhetsåret 2012 som blev livlig. Under året har delegationen hållit sex delegationsmöten, varav ett helt ägnades förberedelserna inför den då förestående församlings-sessionen. Vid två av delegationens möten deltog också representanter för UD i syfte att förbereda resan

till Tunisien respektive följa upp densamma. Vidare har UD:s UfM-samordnare deltagit i delegationens möten i syfte att återge vad som görs på regeringssidan av Medelhavssamarbetet. Delegationen har varit företräd vid talmannens samtliga frukostar för delegationspresidierna.

3 Framåtblickande

Det synes råda en viss välkommen insikt om behovet av en ökad pragmatism inom PA-UfM. Faktorer som etableringen av ett sekretariat torde kunna avhjälpa en del brister i de rådande administrativa rutinerna. Aktiveringen av mötesbudgeten kan komma att bidra till ett vitalare mötesklimat, då det möjliggör för mötesarrangören att få hjälp med att bära delar av kostnaderna. Genomförandet av ett aldrig tidigare hållet talmansmöte i kretsen av PA-UfMs medlemsländer torde också vara ett tecken i samma riktning. Dock inverkar det faktum att utsikterna till en snar demokratisering i några av den parlamentariska församlingens medlemsländer gått i stå negativt. Även andra politiska realiteter som relationen Israel-Palestina respektive Turkiet-Cypern, Västsahara-frågan m.m. kastar sin skugga över samarbetet, och mycket torde återstå innan man blir det forum för genuint gränsöverskridande utbyte som är ursprungstanken.

Ledamöterna i den svenska delegationen till PA-UfM avser att fortsätta att ta aktiv del i det formella arbetet i den parlamentariska församlingen. Såväl unilateralt, som i en bredare nordisk-baltisk kontext har man vid olika tillfällen sökt agera för en vitalisering av den parlamentariska församlingens arbetsätt. Inte minst vid årets församlingssession påtalades från svensk sida att ett av problemen är att man tillåter konflikter mellan medlemsstater att ge upphov till politiska låsningar som gör att man inte kommer vidare. Vidare påpekades att man tenderar att fastna i diskussioner om mycket storskaliga projekt som närmast torde ses som en önskelista. Därutöver påtalades att regeringssamarbetet fungerar i stort sett oberoende av den parlamentariska delen och det därför finns skäl att överväga en roll för PA-UfM som är mer proaktiv än att bara vara ett forum för diskussion. Istället borde man sålunda fundera på hur arbetet på den parlamentariska sidan ska kunna ges ett mer konkret innehåll, så att diskussionerna leder till aktiviteter som kan initieras i parlamenten.

En av aktiviteterna som har föreslagits är seminarier där erfarenheterna från de baltiska staternas demokratiska transition kan presenteras som stöd för de länder som måste förändras efter den s.k. arabiska våren. Vidare har det från svensk sida välkomnats att t.ex. det ekonomiska utskottet breddar anslaget från att handla om krav på utländska direktinvesteringar till att också konkret titta på vilka institutionella åtgärder som krävs för att få bästa effekt av investeringarna. Ytterligare ett exempel var ambitionen att under miljöutskottets möte i Stockholm visa upp praktiska projekt på miljövarsarbete och hur dessa fungerar.

Deltagandet i den parlamentariska församlingen förväntas att fortsätta att utgöra en utgångspunkt för de svenska ledamöternas engagemang när det

gäller MENA-regionen. Det planeras exempelvis för fler seminarier i riksdagen, en fortsatt uppföljning av resor och upprätthållandet av ett aktivt besöksutbyte.

4 Den svenska delegationen

Den svenska delegationen till PA-UfM utses av riksdagsstyrelsen och består sedan valet 2010 av tre ordinarie ledamöter respektive tre suppleanter. Efter att Hans Wallmark (M) i april 2013 avsåg sig uppdraget som ledamot av delegationen valdes Ulrika Karlsson (M) till hans efterträdare av riksdagsstyrelsen, efter nominering av den moderata partigruppen. Ulrika Karlsson utsågs sedermera av delegationen till delegationsordförande. Delegationens övriga ordinarie ledamöter är delegationens vice ordförande Kerstin Engle (S) samt Désirée Pethrus (KD). Suppleanter är Ulrik Nilsson (M), Abir Al-Sahlani (C) och Olle Thorell (S).